

Frans Nederveen

Van: Erik Nederveen <erixipad@nederveen.eu>
Verzonden: vrijdag 5 juni 2026 23:51
Aan: Ruud Nederveen; Dennis GSM; Erik Nederveen; Frans Nederveen
Onderwerp: DE SINT-ELISABETHSVLOED VAN 1421

DE SINT-ELISABETHSVLOED VAN 1421

De overstroming met de slechtste pr ooit

Honderdduizend doden, wegdrijvend dood vee, heel het land kapot: als je de geschiedenisverhalen over de Sint-Elisabethsvloed van 1421 achter elkaar leest, lijkt het alsof je de synopsis van een Amerikaanse blockbuster over het einde der tijden zit te lezen.

De Sint-Elisabethsvloed was dé overstroming van Nederland, nog groter dan de Watersnoodramp van 1953. In de nacht van 18 op 19 november 1421 ging het los en omdat 19 november vroeger de naamdag van de heilige Elisabeth van Thüringen was, noemde men het dus maar de Sint-Elisabethsvloed.

En wat wil het toeval: dit was niet de eerste Sint-Elisabethsvloed. Precies zeventien jaar daarvoor, op 19 november 1404, woedde er ook een zware storm. En in 1424 zou dat nogmaals gebeuren. Drie stormen op de dag van Sint-Elisabeth... Je gaat je toch bijna afvragen wat die vrouw het universum had aangedaan dat we er drie verwoestende stormen voor terugkregen.

Hoewel 1404 en 1424 erg waren, is alleen de storm van 1421 de boeken ingegaan als De Allerergste Storm Die Nederland Ooit' heeft Meegemaakt. Maar was dat wel zo? Hoe betrouwbaar is verslaggeving uit 1421 nou helemaal? Surprise, surprise: die blijkt helemaal niet zo betrouwbaar te zijn. Wel wat betreft het verwoeste land. De zware storm die ons land die dag teisterde, richtte veel schade aan. Tel bij die zware storm ook nog een hoge vloed op, en bedenk dat het water in de rivieren die dag al erg hoog stond, omdat er in de weken voorafgaand veel regen was gevallen. Dat is bij elkaar opgeteld dus veel water. Vooral Zuidwest-Nederland moest het hierbij ontgelden. Denk aan Dordrecht en de dorpen erachter. Maar ook Kennemerland, West-Friesland en het rivierengebied tot aan Tiel en Arnhem hadden last van de storm.

Maar feit is dat de Grote Waard het hardst werd geraakt. De dorpen en landbouwgronden achter Dordrecht lagen op een gevaarlijke plek. De grond zakte er in de jaren voorafgaand al langzaam, onder andere door turfwinning, waardoor de dorpen in een soort badkuip kwamen te liggen. Toen er door de Sint-Elisabethsvloed een dijk doorbrak, liep het hele gebied onder water.

In totaal werden achtentwintig dorpen, waaronder Houweninge, Cruyskerke en Almsvoet, hierbij door het water verzwolgen. En dat kon gebeuren omdat de dijken in dit gebied slecht onderhouden waren. Het water ondervond er weinig weerstand van.

Latere kroniekschrijvers hadden het over tweeënzeventig verzwolgen dorpen en honderdduizend doden, terwijl er lang niet zoveel dorpen in de Grote Waard te vinden waren. Er woonden daar nog geen dertigduizend man. Er waren dus veel imaginaire inwoners in de Grote Waard. Ook de kracht van de storm is in latere jaren waarschijnlijk overdreven, om zo de aandacht af te leiden van het feit dat de dijken zo slecht onderhouden waren. Want als je schrijft dat de storm zo krachtig was dat geen enkele dijk het water had kunnen tegenhouden, dan vergeten mensen dat de afdeling dijkonderhoud zijn werk niet had gedaan.

Het land achter Dordrecht bleek niet meer te redden en de ondergelopen grond is later De Biesbosch geworden, een uniek natuurgebied. Vooral bevers vinden het er goed toeven en mensen die graag in fluisterbootjes varen. Maar Dordrecht, voor de Sint-Elisabethsvloed nog een machtige stad, moest door deze verwoesting wel een groot deel van zijn macht opgeven. Het hele achterland en afzetgebied was immers water geworden en dat was slecht voor de handel.

Kortom, de Sint-Elisabethsvloed van 1421: slecht voor Dordrecht, slecht voor achtentwintig omliggende dorpen, goed voor de bever en goed voor kroniekschrijvers met een dikke duim.'

Fragment uit het boek "Alle Geschiedenis Ooit - Nederland"
van : Gnocchi, Arco

Met vriendelijke groet,
Erik Nederveen 
ErixiPad@nederveen.eu